

De wereld beleven, een hele belevenis

**Rensje Plantinga
www.Ronzebons.nl mei 2011**

De wereld beleven.

In de gezondheidszorg in zijn algemeenheid is het begrip **belevingsgerichte zorg** een algemeen gebruikt begrip geworden.

Iedere medewerker heeft vaak voldoende eigen ideeën om belevingsgerichte zorg in voldoende mate aan te bieden.

De verpleegkundige handelingen worden in een aangepast tempo en met een vast patroon uitgevoerd, het verleden van cliënten wordt betrokken in allerlei activiteiten etc..

Het is een benadering waarbij we ten eerste terug grijpen op de basale behoeften van de mens:

Oprechte aandacht
Contact
Warmte
Liefde
Geborgenheid

Het grijpt terug op hoe men de wereld ontdekt heeft.

Door de jaren heen hebben wij bij de Ronzebons een eigen visie ontwikkeld op belevingsgerichte zorg en voornamelijk het belevingsgericht aanbieden van activiteiten.

Belevingsgericht met mensen omgaan betekent voor ons:

Opnieuw en voortdurend alle zintuigen van de cliënt betrekken en aanspreken bij de activiteiten die aangeboden worden, het gesprek wat aangegaan wordt, de zorg die geboden wordt, het contact dat gelegd wordt.

Dit teneinde de wereld van de beperkte mens inzichtelijk en begrijpelijk te maken en te houden.

Door het aanspreken van alle zintuigen verschaft je op veel verschillende manieren informatie over het onderwerp, het voorwerp of de plaats in kwestie.

Bij veel cliënten waarbij er beperkte communicatie mogelijkheden zijn is het vaak niet goed te onderzoeken waardoor deze problemen zijn ontstaan en waar de hoofdoorzaak ligt.

Slechthorendheid en slechtziendheid zijn waarschijnlijk de twee hoofdoorzaken.

Een slechthorende heeft snel de neiging zich af te sluiten voor groepsactiviteiten. Het gebruik van gehoorapparaten leidt dan eerder tot overlast dan dat het helpt contact te maken met de ander.

Een slechtziende mist veel van de menselijke mimiek en de kleine lichaamstaal en heeft dan ook moeite met het interpreteren van het gesprek.

De andere zintuigen moeten dan het verwerven van informatie overnemen en aanvullen.

Als begeleider moeten wij ons hier terdege van bewust zijn.

Ontspanning is een belangrijke staat van zijn om je omgeving aan te kunnen. Om dingen op te nemen, te verwerken, contact te maken, wisselingen te verdragen

Ontspanning ontstaat door het voorkomen van negatieve sensaties en door het bieden van contact waarbij onvoorwaardelijkheid de boventoon voert. (zekerheid)

Dementerende ouderen zijn gegroeid, doorontwikkeld en hebben een verleden op een ander functioneringsniveau dan nu. Gaande hun leven hebben zij in diverse levensstadia andere verantwoordelijkheden genomen en gekregen.

Zij hebben allen in meer of mindere mate de eigen universele basale geestelijke behoeften kunnen bevredigen. Ieder op hun eigen manier ieder met hun eigen intentie en achtergrond.

- Behoefte aan zekerheid/veiligheid
- Behoefte aan variatie
- Behoefte om belangrijk of waardevol te zijn
- Behoefte aan liefde en verbondenheid
- Behoefte aan groei
- Behoefte om een bijdrage te leveren aan het grotere geheel

Als je respectvol met deze doelgroep om wilt gaan is het belangrijk je als begeleider te realiseren hoe deze specifieke geestelijke behoeften bij deze mensen in hun specifieke tijdsperiode bevredigd zijn. Hierbij kun je uitgaan van de specifieke persoonlijke behoeften, maar ook van universele behoeften behorende bij de tijd en maatschappij.

Belevnissen

Aan het woord beleving zit het woord belevenis onlosmakelijk verbonden. Bij onze doelgroep wordt "Het was weer een hele belevenis" op verschillende manieren geïnterpreteerd.

Een belevenis is een opeenvolging van diverse ervaringen gedurende een langere periode die ons als mens dusdanig raakt dat het binnen ons hele wezen heel wat te weeg brengt.

Een belevenis bevestigt het mens zijn.

Wat is een belevenis?

Belevnissen verschillen in de manier waarop individuen eraan deelnemen (actieve of passieve deelname) en invloed hebben op het verloop of het resultaat. Ook verschillen ze in de mate waarin individuen de belevenis 'binnentreden' (absorberen of ondergedompeld worden) en onderdeel van de

belevenis worden. Daarmee kunnen vier typen belevenisdomeinen worden onderscheiden:

- *Amusement*
Deze belevenisvorm wordt passief geabsorbeerd. Voorbeelden zijn: thuis een film kijken, een tijdschrift lezen of een CD luisteren.
- *Leren*
Leren (onderwezen worden) vereist een hoog absorberend vermogen van de ontvanger (hij treedt de experience maar beperkt binnen). Maar voor het resultaat is actieve deelname (betrokkenheid) essentieel (beklijven van de boodschap). Edutainment, een populaire vorm van spelenderwijs leren, is een voorbeeld.
- *Ontsnapping*
In de ontsnappingsbelevenis proberen deelnemers te ontsnappen aan hun dagelijkse leven. De deelnemer is in hoge mate actief en stort zich, fysiek of virtueel, compleet in de belevenis (onderdompeling) en stapt in een totaal andere (gedachte)wereld. Voorbeelden zijn casino- of pretparkbezoek, deelname aan een virtual reality game of parachutespringen.
- *Esthetiek*
Ook hier dompelt de ontvanger zich onder in de omgeving of activiteit van de beleving. Zijn bijdrage blijft echter beperkt, omdat zijn invloed op het verloop niet relevant is. Meestal wil de deelnemer gewoon vol overgave genieten van het gebodene. Voorbeelden zijn museum-, galerie- of concertbezoek.

Veel belevenissen/ ervaringen bestrijken meerdere of alle domeinen; ze verenigen elementen uit elk van de domeinen in zich. Vaak ook omvat een belevenis niet een enkel moment, maar een tijdsperiode waarin diverse activiteiten kunnen plaatsvinden.

De vier belevenisdomeinen laten het brede spectrum zien waarlangs mensen geraakt kunnen worden en daarmee de diverse mogelijkheden om ervaringen en gedenkwaardige herinneringen te bieden.

Ervarings modules:

Ervaringen worden belevenissen als we met ons totale wezen betrokken raken bij de activiteit of ervaring.

“Ervaren met hoofd, hart en handen” is een uitspraak die veel in het mbo gebezigd wordt en die ook voor onze doelgroep opgaat.

Voelen met je hele lijf.

Je voelt je hoofd als je denkt, je voelt je lijf bij fysieke inspanning of aanraking, je voelt je zelf/innerlijk als je geraakt wordt door emoties, je voelt dat je ergens bij hoort als je in een groep functioneert en samen iets positiefs onderneemt.

Een verhaal/ ervaring/ belevenis beklijft het best als een activiteit bestaat uit meerdere ervaringsmodules.

- **Zintuiglijke module**
Het stimuleren van de zintuigen (zien, horen, voelen, ruiken en proeven) om de communicatie te intensiveren. De sensorische ervaringen leiden tot grotere betrokkenheid van de doelgroep.
- **Emotionele module**

Hierbij staat het beïnvloeden van emoties om een affectieve reactie bij de doelgroep te creëren centraal.

- **Rationele module.** Deelnemers na laten denken of tot denken aanzetten.
- **Handelings module.** Stimuleren tot fysieke inspanning
- **Relationele module.** Het creëren van sociale ervaringen en gaat uit van het gegeven dat mensen bij een groep willen horen

Belevissen zijn ervaringen die ontstaan in het heden en die ons leven verrijken met nieuwe gedenkwaardige herinneringen. Deze herinneringen stimuleren de communicatie.

We kunnen ze opnieuw beleven door er over te praten, naar afbeeldingen te kijken, naar de betrokken geluiden te luisteren, smaken te beleven, de dans nog eens te doen etc...

Met dit artikel wil ik een aanzet geven om opnieuw na te denken over ons eigen handelen ten opzichte van de medemens met een beperking. Het leven te laten beleven. Iedere dag te maken tot een nieuwe gedenkwaardige herinnering zowel voor jezelf als begeleider als voor je cliënt. Een gedenkwaardige herinnering om een verdiende plek te geven in je eigen virtuele foto- of dagboek. Een gedenkwaardige herinnering voor de cliënt om uit te werken naar het herbeleven binnen de dagelijkse zorg en dagbesteding.

Dit artikel is nog lang niet compleet en zal voortdurend aangevuld worden met nieuwe ervaringen en ideeën.

Als je hiervan op de hoogte gebracht wilt worden stuur dan een mail naar: info@ronzebons.nl